

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 16. oktobrī¹

Lieta C-340/13

**bpost SA
pret**

Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT)

(Cour d'appel de Bruxelles (Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Pasta pakalpojumi — Direktīva 97/67/EK — Attiecības starp vispārējo pakalpojumu sniedzēju un pasta sūtījumu starpniekiem — Īpašie tarifi — Diskriminācijas aizliegums — Apjoma atlaides

1. *bpost* ir vispārējo pakalpojumu sniedzējs (turpmāk tekstā – “VPS”)², kas darbojas pasta nozarē Beļģijā. Līdztekus standarta tarifiem, kas ir piemērojami parastajiem vēstuļu pasta pakalpojumiem, *bpost* piemēro divu veidu cenas samazinājumus. “Atlaides par sūtījumu sagatavošanu” tiek nodrošinātas, ja klients sagatavo pasta sūtījumu pirms to apstrādā *bpost* (piemēram, sašķiro atbilstoši sūtījumu formātam, iepakojumam un svaram, vai piegādā jau iepriekš sašķirotus sūtījumus uz *bpost* šķirošanas birojiem). “Apjoma atlaides” tiek aprēķinātas tikai un vienīgi, ņemot vērā ienākumus, ko klients radījis *bpost*, noteiktā laika posmā. Pirms 2010. gada starpnieki (uzņēmumi, kas apkopo pasta sūtījumus no dažādiem sūtītājiem) varēja uzkrāt savu apstrādāto sūtījumu apjomu, lai saņemtu lielākas apjoma atlaides. Šī iespēja tika likvidēta 2010. gadā, kad *bpost* nolēma, ka apjoma atlaides tiks aprēķinātas atbilstoši tam sūtījumu apjomam, ko nolems nosūtīt katrs sūtītājs.

2. Beļģijas valsts pasta pakalpojumu regulatīvā iestāde (*Institut belge des services postaux et des télécommunications*, turpmāk tekstā – “IBPT”) 2011. gada jūlijā nolēma, ka *bpost* jaunā aprēķina metode nav saderīga ar Beļģijas tiesību normām, ar kurām transponē nediskriminācijas principu, kurš ir ietverts Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektajā ievilkumā³. Šis nolēmums būtībā bija balstīts uz secinājumu, ka pastāvēja atšķirīga attieksme pret starpniekiem un individuāliem liela apjoma sūtītājiem, jo par noteikta apjoma pasta sūtījumu, kas piegādāts *bpost*, individuālam liela apjoma sūtītājam pienācās lielāka apjoma atlaide nekā starpniekam. *bpost* pārsūdzēja šo spriedumu *Cour d'appel de Bruxelles* (Apelācijas tiesa, Brisele; turpmāk tekstā – “iesniedzējtiesa”), kas lūdz padomu, pirmkārt, attiecība uz Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektā ievilkuma piemērošanas jomu un, otrkārt, par to, vai starpnieki un individuāli liela apjoma sūtītāji atrodas salīdzināmā situācijā attiecībā

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Skat. turpmāk 4. punktu.

3 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīva 97/67/EK par kopīgiem noteikumiem Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus attīstībai un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai (OV 1998, L 15, 14. lpp.). Es atsaukos uz šīs direktīvas oriģinālo redakciju kā uz “1997. gada direktīvu”. Šī direktīva tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 10. jūnija Direktīvu 2002/39/EK, ar ko Direktīvu 97/67/EK groza attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu turpmāko atvēršanu konkurencei (OV L 176, 21. lpp.) (turpmāk tekstā – “2002. gada direktīva”), un Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 20. februāra Direktīvu 2008/6/EK, ar ko Direktīvu 97/67/EK groza attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus pilnīgu izveidi (OV L 52, 3. lpp.) (turpmāk tekstā – “2008. gada direktīva”). Es atsaukos uz 1997. gada direktīvu, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2002. gada direktīvu un 2008. gada direktīvu, kā uz “Pasta pakalpojumu direktīvu”. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr. 1882/2003, ar ko Padomes Lēmumam 1999/468/EK pielāgo noteikumus par komitejām, kuras palīdz Komisijai īstenot tai piešķirtās ieviešanas pilnvaras, kas noteiktas dokumentos, uz kuriem attiecas EK līguma 251. pantā minētā procedūra (OV L 284, 1. lpp.), arī ir grozīta Pasta pakalpojumu direktīva, bet tikai attiecībā uz komitejām.

uz apjoma atļaidēm. Saistībā ar minēto Tiesai tiek lūgts izskaidrot tās apsvērumu piemērošanas jomu spriedumā *Deutsche Post* u.c.⁴, kurā tā nolēma, ka tad, ja VPS nodrošina atļaidi par sūtījumu sagatavošanu individuāliem sūtītājiem, arī starpniekiem vajadzētu tādos pašos apstākļos saņemt šādas atļaides.

Tiesību akti

3. Ar 1997. gada direktīvu tika uzsākts pasta pakalpojumu tirgus pakāpeniskas liberalizācijas process. Ar šo direktīvu tika noteikti vienoti noteikumi it īpaši attiecībā uz vispārējo pasta pakalpojumu sniegšanu Kopienā un tarifu principi vispārējo pakalpojumu sniegšanai⁵.

4. Saskaņā ar Pasta pakalpojumu direktīvu “pasta iestāžu tīkls” ir organizācijas un visu veidu resursu sistēma, ko izmanto VPS, īpaši tādos nolūkos kā pasta sūtījumu savākšana no piekļuves vietām visā teritorijā atbilstīgi vispārējo pakalpojumu sniedzēju pienākumiem, minēto sūtījumu maršrutēšana un nogādāšana no pasta iestāžu tīkla piekļuves vietas līdz piegādes centram, piegāde adresēs, kas norādītas uz sūtījumiem⁶. Jēdziens “VPS” ir attiecināms uz valsts vai privātu pasta pakalpojumu sniedzēju, kurš dalībvalstī sniedz vispārēju pasta pakalpojumu vai kādu tā daļu un kura identitāte ir paziņota Eiropas Komisijai⁷. “Sūtītājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas atbild par sūtīšanas rīkojumu⁸.

5. Pasta pakalpojumu direktīvas preambulas 26. apsvērumā ir norādīts, ka vispārējiem pasta pakalpojumiem būtu jāpiemēro objektīvi, caurskatāmi un nediskriminējoši tarifi, kas saskaņoti ar izmaksām, lai nodrošinātu nevainojamu vispārējo pakalpojumu vadību un novērstu konkurences traucējumus. Šie principi ir atainoti Pasta pakalpojumu direktīvas 12. pantā. Sākotnējā redakcijā, kas tika paredzēta 1997. gada direktīvā, attiecīgais pants bija šāds:

“Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai visiem pakalpojumiem, kuri ir vispārējo pakalpojumu sniegšanas daļa, nodrošinātu tādu tarifus, kas atbilst šādiem principiem:

- cenām jābūt pieņemamām, un ar tām jānodrošina tas, ka visi lietotāji var piekļūt sniegtajiem pakalpojumiem,
- cenas jāsaskaņo ar izmaksām; dalībvalstis var nolemt, ka visā attiecīgās dalībvalsts teritorijā būtu jāpiemēro vienots tarifs,
- vienota tarifa piemērošana ir savienojama ar vispārējo pakalpojumu sniedzēju tiesībām slēgt individuālas vienošanās ar klientiem par cenām,
- tarifiem jābūt caurskatāmiem un nediskriminējošiem.”

6. Savā priekšlikumā, kura rezultātā pieņēma 2002. gada direktīvu, Komisija norādīja, ka ierosinātie 1997. gada direktīvas grozījumi bija paredzēti, lai “noteiktu skaidru virzienu un plānu Kopienas pasta nozares turpmākai paplašināšanai, bet sakārtotā veidā, kas nodrošinātu pietiekami daudz laika tirgum kopumā, un it īpaši vispārējo pakalpojumu sniedzējiem, lai pabeigtu modernizācijas procesu un pielāgotos lielākas konkurences apstākļiem stabilā un paredzamā normatīvā vidē”⁹.

4 — Spriedums *Deutsche Post* u.c. (no C-287/06 līdz C-292/06, EU:C:2008:141).

5 — 1997. gada direktīvas 1. pants.

6 — Pasta pakalpojumu direktīvas 2. panta 2. punkts.

7 — 2. panta 13. punkts.

8 — 2. panta 16. punkts.

9 — Priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 97/67/EK attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu turpmāko atvēršanu konkurencei, COM(2000) 319, galīgā redakcija (turpmāk tekstā - “Komisijas 2000. gada priekšlikums”), paskaidrojumu raksta 2.1. sadaļa (OV 2000, C 337 E, 220. lpp.).

7. Komisija saistībā ar minēto secināja, ka, kaut arī īpašos tarifus [VSP] piedāvāja “daudziem vairumnosūtītājiem vai uzņēmumiem un starpniekiem, pamatojoties uz apietajām izmaksām”, šajā jomā bija radušās noteiktas sūdzības pret vairākiem saistītiem operatoriem un tādējādi bija nepieciešams izskaidrot, “ka, piemērojot šos īpašos tarifus un ar tiem saistītos nosacījumus, vienmēr ir jāievēro caurskatāmības un nediskriminācijas principi”¹⁰. Tādējādi Komisija ierosināja 1997. gada direktīvas 9. pantā ietvert jaunu ievilkumu (kas ir daļa no 4. nodaļas, kas paredz “Nosacījumus, ar ko reglamentē nerezervēto pakalpojumu sniegšanu un piekļuvi pasta iestāžu tīklam”), uzsverot nediskriminācijas principa piemērošanu saistībā ar īpašajiem tarifiem.

8. Ierosinātais ievilkums tika pieņemts bez grozījumiem, lai gan galu galā tas tika ietverts nevis 9. pantā, bet 12. pantā (kas ir ietverts 5. nodaļā “Tarifu principi un uzskaites caurskatāmība”). Ar 2002. gada direktīvas preambulas 29. apsvērumu tiek pieņemta Komisijas 2000. gada priekšlikuma terminoloģija, tajā nosakot, ka “[VPS] parasti sniedz pakalpojumus, piemēram, klientiem, kas ir juridiskas personas, pasta pakalpojumu apvienotājiem, kuri apkalpo dažādus klientus, un vairumnosūtītājiem, dodot tiem iespēju atšķirībā no parastā vēstuļu piegādes pakalpojuma iekļauties pasta plūsmā citos punktos ar atšķirīgiem nosacījumiem”, un, ka, “to darot, [tiem] jārikojas atbilstīgi pārskatāmības un nediskriminācijas principam gan dažādu trešo personu, gan trešo personu un to [VPS] attiecībās, kas sniedz līdzvērtīgus pakalpojumus. [..]”.

9. Redakcijā, kas izriet no grozījumiem, kas izdarīti ar 2002. gada direktīvu, jaunais Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektais ievilkums ir šāds:

“Ja vispārējā pakalpojuma sniedzēji piemēro īpašus tarifus, piemēram, par pakalpojumiem, ko sniedz uzņēmumiem, vairumnosūtītājiem vai dažādu lietotāju pasta sūtījumu apkopotājiem, tad tie attiecībā gan uz tarifiem, gan attiecīgajiem nosacījumiem piemēro pārredzamības un nediskriminācijas principu. Tarifos ņem vērā apietās izmaksas salīdzinājumā ar visām standarta pakalpojuma funkcijām, ko piedāvā individuālo pasta sūtījumu savākšanā, pārvadāšanā, šķirošanā un piegādē, un tos ar attiecīgajiem nosacījumiem vienādi piemēro gan dažādu trešo personu, gan trešo personu un to vispārējo pakalpojumu sniedzēju attiecībās, kas sniedz līdzvērtīgus pakalpojumus. Visi šie tarifi ir pieejami arī privātiem klientiem, kas nosūta ar līdzīgiem nosacījumiem.”

10. 2008. gada direktīva bija paredzēta, lai pabeigtu ar 1997. gada direktīvu uzsāktu liberalizācijas procesu un apstiprinātu gala termiņu pasta pakalpojumu iekšējā tirgus izveidei¹¹.

11. Šajā priekšlikumā, kā rezultātā tika pieņemta 2008. gada direktīva, Komisija it īpaši uzsvēra, ka lielāka cenas noteikšanas elastība VPS bija ļoti būtiska, lai ļautu tiem reaģēt uz konkurences palielināšanos – it īpaši visienesīgākajās tirgus daļās, kā uzņēmumu pasts –, kas radās no pasta tirgu pilnīgas liberalizēšanas un savukārt, lai ierobežotu jebkādu vispārējo pakalpojumu finanšu līdzsvara apdraudējumu jaunajā vidē¹². Šāda elastība tādējādi tika uzskatīta par būtisku līdzekli, lai nodrošinātu vispārējā pakalpojuma finansēšanu, kas ir būtisks jautājums visā likumdošanas procesā, kura rezultātā pieņēma 2008. gada direktīvu. Tādējādi 12. panta otrā ievilkuma otrais teikums tika pārformulēts, lai attiecinātu valsts noteikto tarifu vienveidību galvenokārt uz objektiem, uz kuriem attiecas vienas vienības tarifi (piemēram, markām)¹³.

10 — 9. zemsvītras piezīmē minētais Komisijas 2000. gada priekšlikuma paskaidrojumu raksts, 2.9.4. sadaļa.

11 — Skat. preambulas 12., 13. un 16. apsvērumu.

12 — Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 97/67/EK attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus pilnīgu izveidi, COM(2006) 594, galīgā redakcija (turpmāk tekstā - “2006. gada Komisijas priekšlikums”), 3.2.2. sadaļa, 5. lpp.

13 — Minētais ievilkums šobrīd ir šāds: “ja to prasa sabiedrības intereses, dalībvalstis var izlemt, ka vienas vienības tarifa sūtījumiem un citiem sūtījumiem visā attiecīgās valsts teritorijā un/vai uz citu dalībvalstu teritoriju piemēro vienotu tarifu”.

12. Nepieciešamība pēc lielākas cenu noteikšanas elastības ir atainota arī 2008. gada direktīvas preambulas 39. apsvēruma pirmajā teikumā, kurā ir paredzēts, ka, “(s)niedzot pakalpojumus, kas paredzēti visiem lietotājiem, tostarp juridiskām personām, vairumnosūtītājiem vai dažādu klientu pasta sūtījumu apkopotājiem, vispārējā pakalpojuma sniedzējiem var piešķirt lielāku elastīgumu tarifu jomā, ievērojot cenu pamatotības principu”.

13. Turklāt atsauce uz VPS pienākumu “ņemt vērā apietās izmaksas” saistībā ar īpašajiem tarifiem tika dzēsta no 12. panta piektā ievilkuma, kas tagad ir šāds:

“Ja vispārējā pakalpojuma sniedzēji piemēro īpašus tarifus, piemēram, par pakalpojumiem, ko sniedz uzņēmumiem, vairumnosūtītājiem vai dažādu lietotāju pasta sūtījumu apkopotājiem, tad tie attiecībā gan uz tarifiem, gan attiecīgajiem nosacījumiem piemēro pārredzamības un nediskriminācijas principu. Tarifs ar attiecīgajiem nosacījumiem vienādi piemēro gan dažādu trešo personu, gan trešo personu un to vispārējā pakalpojuma sniedzēju attiecībās, kas sniedz līdzvērtīgus pakalpojumus. Visi šie tarifi ir pieejami arī citiem lietotājiem, jo īpaši individuālajiem lietotājiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas nosūta pastu ar līdzīgiem nosacījumiem.”

Fakti, tiesvedība un uzdotie jautājumi

14. Kā norādīts iepriekš, pastāv divu veidu cenas samazinājums, ko pasta nozarē piešķir VPS.

15. “Atlaides par sūtījumu sagatavošanu” tiek piešķirtas, ja VPS tiek iesniegti jau iepriekš sašķiroti sūtījumi (virs noteiktā minimālā apjoma). Ar tām ir paredzēts ņemt vērā ietaupījumus, ko saņem VPS tāpēc, ka šādi pasta sūtījumi ir savākti un sašķiroti atbilstoši, piemēram, izmēram, iepakojumam un svaram un šie pasta sūtījumi tiek piegādāti VPS šķirošanas centriem. Lai saņemtu atlaides par sūtījumu sagatavošanu, parasti ir jābūt “pakārtotajai piekļuvei” VPS pasta pakalpojumu tīklam, jo īpaši tā šķirošanas un/vai piegādes vietām.

16. “Apjoma atlaides” piešķir par liela apjoma pasta sūtījumu sūtīšanu noteiktā laika posmā, neatkarīgi no tā, vai konkrētais sūtījums, kad to piegādā VPS, ir iepriekš sašķirots vai nav. Tām ir tikai un vienīgi ekonomisks raksturs. To mērķis ir palielināt pieprasījumu pēc pasta pakalpojumiem.

17. *bpost* pasta pakalpojumiem piemēro trīs kategoriju tarifus: i) standarta tarifu, kas atbilst cenai par vienību; ii) samazinātus vai preferenciālus tarifus, kas tiek piešķirti klientiem, kuri nodod minimālo jau iepriekš sašķirotā pasta sūtījumu apjomu, kas tādējādi var tikt uzskatīts par atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu, un iii) “līgumu tarifu”, ko paredzēts attiecināt uz ļoti liela apjoma pasta sūtījumiem (“vairumsūtījumi”) un kuru apjomu nosaka sarunās starp *bpost* un tā klientiem.

18. *bpost* līgumu tarifi, kas galvenokārt attiecas uz “tiešo pastu” un “administratīvo pastu”¹⁴, savukārt var balstīties uz trīs veidu līgumiem: i) “tiešajiem līgumiem ar klientu”, kas tiek noslēgti tieši ar sūtītājiem uzņēmumiem; ii) “līgumiem uz pilnvaras pamata”, kas tiek noslēgti ar starpniekiem, kuriem sūtītāji ir piešķirušī ekskluzīvas tiesības rīkoties ar to pasta sūtījumiem; un iii) “starpnieka” līgumiem, kas noslēgti ar starpniekiem, kuri piegādā *bpost* vairumsūtījumus, kas apkopoti no vairākiem, līguma noslēgšanas brīdī nezināmiem sūtītājiem. Komisija ir definējusi “starpnieku” [*intermediary*] (sinonīms starpniekam [*consolidator*]) pasta nozarē kā “jebkuru [ekonomikas jomā esošu] operatoru, kas darbojas starpposmā starp nosūtītāju un [VPS], savācot, maršrutējot pasta sūtījumus un/vai veicot to pirmreizējo šķirošanu, pirms sūtījumi nokļūst tās pašas vai citas valsts pasta iestāžu tīklā”¹⁵.

14 — Pasta terminoloģijā “tiešais pasts” attiecas uz reklāmas materiālu piegādi konkrētiem adresātiem, bet “administratīvais pasts” attiecas uz vairumsūtījumiem, kas ietver atsevišķu informāciju, kā, piemēram, kontu izraksti, ko bankas piegādā saviem klientiem.

15 — Skat. Paziņojumu par konkurences noteikumu piemērošanu pasta pakalpojumu nozarē un par dažu ar pasta pakalpojumiem saistītu valsts pasākumu novērtējumu (OV 1998, C 39, 2. lpp.).

19. 2010. gadā *bpost* apjoma atlaides vienībām, kuru svars bija mazāk kā 50 grami, bija no 10,4 % (1. līmeņa atlaide) līdz 39,7 % (11. līmeņa atlaide), bet apjoma atlaides vienībām, kuru svars bija vairāk kā 50 grami, bija no 9,7 % (1. līmeņa atlaide) līdz 50,4 % (12. līmeņa atlaide)¹⁶. Piemērotās atlaides bija atkarīgas no ieņēmumiem, kas *bpost* radās no atsaucē laika posmā tam piegādāto pasta sūtījumu apjoma¹⁷, un tās neietekmēja tarifu līguma veids¹⁸.

20. Līdz 2010. gadam *bpost* pieļāva “uzkrāšanu”, lai saņemtu apjoma atlaides. Tādējādi starpnieks varēja uzkrāt dažādu sūtītāju pasta sūtījumus, lai saņemtu lielākas apjoma atlaides.

21. 2010. gadā *bpost* aizvietoja šo sistēmu ar “atbilstoši sūtītājam” modeli, saskaņā ar ko starpniekam ir tiesības saņemt apjoma atlaides, kas aprēķinātas, ņemot vērā katra tā klienta attiecīgo pasta sūtījumu apjomu atsevišķi. *bpost* norāda, ka šīs izmaiņas bija paredzētas, lai ietekmētu noteikta skaita starpnieku praksi, kas uzkrāja dažādu sūtītāju pasta sūtījumus ar pilnībā administratīvu pamatojumu (t.i., neveicot nekādus sagatavošanas darbus), lai “mākslīgi” gūtu labumu no augstāka līmeņa apjoma atlaidēm.

22. Lai atainotu atšķirību starp diviem minētajiem modeļiem, pieņemsim, ka starpnieks apkopojā pasta sūtījumus no trim dažādiem sūtītājiem. Saskaņā ar sistēmu, kas bija spēkā pirms 2010. gada, viņš varēja saņemt atlaidi, piemēram, 20 % apmērā attiecībā uz viņa apkopoto pasta sūtījumu konkrētā atsaucē laika posmā, kaut arī sūtījuma apjoms no katra sūtītāja, ja to sūtītu atsevišķi, būtu atbildis tikai 10 % atlaides piemērošanai. Saskaņā ar 2010. gada sistēmu tas pats starpnieks kvalificētos tikai 10 % atlaides saņemšanai attiecībā uz katra sūtītāja sūtījumu.

23. 2011. gada 20. jūlijā *IBPT* nolēma, ka modelis “atbilstoši sūtītājam” radīja atšķirīgu attieksmi starp atsevišķiem vairumnosūtītājiem un starpniekiem apjoma atlaides aprēķinā, kaut arī minētās divas kategorijas bija salīdzināmā stāvoklī, ņemot vērā *bpost* sniegtos pasta pakalpojumus. Tāpēc tā piemēroja *bpost* naudas sodu EUR 2 250 000 apmērā par Beļģijas tiesību aktu, ar kuriem transponē Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektajā ievilkumā ietvertu nediskriminācijas noteikumu, pārkāpumu.

24. *bpost* apstrīdēja šo nolēmumu *Cour d'appel de Bruxelles*, kura apturēja tiesvedību un lūdza sniegt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

1. Vai [Pasta pakalpojumu direktīvas] 12. panta piektais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir noteikts nediskriminācijas pienākums, it īpaši [VPS] un starpnieku attiecībās saistībā ar minētā pakalpojuma sniedzēja piešķirtajām atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu, savukārt tikai uz apjoma atlaidēm attiecas 12. panta ceturtais ievilkums?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai, [piešķirot] tikai apjoma atlaides [ko *bpost* darīja 2010. gadā], tiek ievērots nediskriminācijas pienākums, kas ir paredzēts 12. panta ceturtajā ievilkumā, ja tajā noteiktās cenu diferencēšanas pamatā ir objektīvs faktors, ņemot vērā konkrēto ģeogrāfisko un attiecīgo pakalpojumu tirgu, un ja tā nerada izslēgšanas sekas vai nepārkāpj lojalitātes faktoru?

16 — *bpost* tiesas sēdes laikā apstiprināja, ka vairumnosūtītāji vai starpnieki varēja saņemt vienlaikus gan apjoma atlaides, gan atlaides par sūtījumu sagatavošanu, tarifu līgumu kontekstā.

17 — 2010. gadā atsaucē laika posms bija viens gads attiecībā uz vienībām, kuru svars bija mazāk kā 50 grami, un trīs mēneši attiecībā uz vienībām, kas bija smagākas par 50 gramiem.

18 — Izņemot “Netiešo aprites atlaidi”, kas tika piešķirta saistībā ar “starpnieku” līgumiem. Tomēr šī atlaide ir paredzēta, lai atainotu *bpost* īstenotu izmaksu apiešanu, ņemot vērā faktu, ka starpnieks (drīzāk nekā *bpost*) īsteno komerciālas attiecības ar atsevišķiem sūtītājiem. Tāpēc tā būtu drīzāk jāuzskata par atlaidi par sūtījumu sagatavošanu nekā par apjoma atlaidi.

3. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, vai, piešķirot starpniekam apjoma atlaidi, tiek pārkāpts 12. panta piektajā ievilkumā minētais nediskriminācijas princips, ja minētās atlaides lielums nav tāds pats kā atlaidei, kādu piešķir atsevišķam sūtītājam, kas piegādā līdzvērtīgu sūtījumu skaitu, bet ja tā ir vienāda ar visām atlaidēm, kādas piešķir sūtītāju kopumam, ņemot vērā katra atsevišķa sūtītāja vienību skaitu, ko šis starpnieks ir apvienojis?”

25. Rakstiskos apsvērumus iesniedza *bpost*, Beļģija, Itālija, Zviedrija un Komisija. 2014. gada 11. jūnija tiesas sēdes laikā *bpost*, Beļģija, Francija un Komisija pauda mutvārdu paskaidrojumus.

Novērtējums

26. Vispirms es izvērtēju to, kura ir piemērojamā Pasta pakalpojumu direktīvas redakcija šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīšanas nolūkos. Pēc tam, pirms pievērsties galvenajam jautājumam, vai modelis “atbilstoši sūtītājam” ir saderīgs ar principu, ka vispārējo pasta pakalpojumu tarifiem jābūt nediskriminējošiem, es izvērtēju, vai Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektais ievilkums attiecas uz apjoma atlaidēm.

Piemērojamā Pasta pakalpojumu direktīvas redakcija

27. Iesniedzējtiesai lūdzot padomu par Pasta pakalpojumu direktīvas, ar grozījumiem, kas izdarīti gan ar 2002. gada direktīvu, gan 2008. gada direktīvu, 12. pantu, *bpost* apgalvo, ka redakcija, kas izriet no 2002. gada direktīvas (kas joprojām ietvēra atsauci uz “apietām izmaksām”), ir piemērojama pamatlietā.

28. Gala termiņš 2008. gada direktīvas transponēšanai bija 2010. gada 31. decembris un attiecīgajā datumā tā tika atbilstoši transponēta Beļģijas valsts tiesību aktos. Ņemot vērā, ka pamatlietā galvenais uzsvars tiek likts uz apjoma atlaidēm, ko *bpost* piešķīra 2010. gadā, man šķiet, ka formāli uz izskatāmo strīdu attiecas tā 12. panta redakcija, kas izriet no 2002. gada direktīvas.

29. Tomēr 2008. gada direktīva stājās spēkā 2008. gada 27. februārī. Kā to pareizi ir ierosinājusi *IBPT* pamatlietā apstrīdētajā nolēmumā, šo apstākli nevar atstāt bez ievēribas, izvērtējot to, kura Pasta pakalpojumu direktīvas redakcija Tiesai būtu jāņem vērā šajā tiesvedībā. Patiesi pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka direktīvas transponēšanai paredzētajā termiņā tās adresātem dalībvalstīm ir jāatturas pieņemt noteikumus, kas varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu¹⁹. Līdz ar to, sākot ar direktīvas spēkā stāšanās dienu, dalībvalsts tiesām cik vien iespējams ir jāatturas interpretēt valsts tiesības tādā veidā, kas pēc transpozīcijas termiņa beigām var nopietni apdraudēt šajā direktīvā paredzētā mērķa sasniegšanu²⁰.

30. Tā kā 2008. gada direktīva pamatlietā izskatāmo faktu rašanās laikā jau bija stājusies spēkā, *Cour d'appel de Bruxelles* lūgtā interpretācija, kas saistīta ar 12. panta redakciju, kura izriet no minētās direktīvas, ir jāuzskata par noderīgu minētajai tiesai, lai tā varētu izlemt tajā izskatāmo lietu, ievērojot manis tikko minēto pienākumu²¹.

31. Tāpēc es uzskatu, ka Tiesai būtu jāatbild uz tai uzdotajiem jautājumiem, ņemot vērā minēto redakciju.

19 — Spriedumi *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628, 45. punkts); *ATRAL* (C-14/02, EU:C:2003:265, 58. punkts) un *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolokarnanias* u.c. (C-43/10, EU:C:2012:560, 57. punkts).

20 — Skat. it īpaši spriedumu *Adeneler* u.c. (C-212/04, EU:C:2006:443, 122. un 123. punkts).

21 — Pēc analogijas skat. spriedumu *VTB-VAB* un *Galatea* (C-261/07 un C-299/07, EU:C:2009:244, 40. punkts).

1. jautājums: *Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektā ievilkuma piemērošanas joma*

32. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz padomu par Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektā ievilkuma piemērošanas jomu un to, kā tas ir saistīts ar vispārējo principu, kas noteikts ceturtajā ievilkumā, ka vispārējā pasta pakalpojuma tarifiem jābūt nediskriminējošiem.

33. Vispirms man ir jānorāda, ka, manuprāt, atbilde uz pirmo jautājumu neietekmē iesniedzējtiesas otrajā un trešajā jautājumā ietverto diskriminācijas problēmu. Tā tas ir tāpēc, ka 12. panta ceturtajā ievilkumā ir skaidri noteikts, ka visiem VPS piemērotajiem vispārējā pakalpojuma tarifiem vienmēr ir jābūt nediskriminējošiem.

34. Lai gan sākotnējā Pasta pakalpojumu direktīvas redakcijā jau bija ietverts vispārējais princips, ka vispārējā pasta pakalpojuma tarifiem ir jābūt nediskriminējošiem, tikai tad, kad tika veikti grozījumi ar 2002. gada direktīvu, 12. pantā tika pievienots piektais ievilkums par “īpašajiem tarifiem”. Šajā ievilkumā ir noteikts, ka VPS, piemērojot šādus “īpašos tarifus”, ir jāievēro pārredzamības un nediskriminācijas princips. Pasta pakalpojumu direktīvā attēlošanai ir minēti pakalpojumi, ko sniedz uzņēmumiem, vairumnosūtītājiem vai dažādu lietotāju pasta sūtījumu apkopotājiem.

35. Lietā *Deutsche Post* u.c.²² Tiesa nolēma, ka 12. panta piektais ievilkums ir īpaši paredzēts, lai regulētu situāciju, kad VPS dažiem saviem klientiem “sniedz pieeju pasta iestāžu tīklam citos, nevis parastajos piekļuves punktos, kā arī piekriņt īpašiem tarifiem vēl liberālāk nekā noteikts [Pasta pakalpojumu direktīvā]”. Tādējādi šis noteikums attiecas uz atļaidēm par sūtījumu sagatavošanu, kas tiek piešķirtas klientiem, kuri veic sūtījumu sagatavošanu un tādējādi cenšas piekļūt pasta sistēmai ar citiem nosacījumiem un citos piekļuves punktos nekā tie, kas ir paredzēti parasto vēstuļu pasta pakalpojumiem.

36. Tomēr *Deutsche Post* u.c. (EU:C:2008:141) attiecās tikai uz *atļaidēm par sūtījumu sagatavošanu*. Šajā gadījumā ir jāizskata jautājums par to, vai 12. panta piektais ievilkums ir piemērojams arī *apjoma atļaidēm*. Vai tās ir ietvertas “īpašo tarifu” jēdzienā?

37. Šis jautājums rodas it īpaši tāpēc, ka saskaņā ar 12. panta redakciju, kas izriet no 2002. gada direktīvas, šādos īpašajos tarifos “tiek ņemtas vērā apietās izmaksas salīdzinājumā ar visām standarta pakalpojuma funkcijām, ko piedāvā individuālo pasta sūtījumu savākšanā, pārvadāšanā, šķirošanā un piegādē”. Turklāt, lai gan ar 2008. gada direktīvu šis teikums tika dzēsts no 12. panta, šis direktīvas preambulas 39. apsvērumā joprojām bija noteikts, ka “tarifos būtu jāņem vērā apietās izmaksas salīdzinājumā ar visām standarta pakalpojuma funkcijām, ko piedāvā individuālo pasta sūtījumu savākšanā, šķirošanā, pārvadāšanā un piegādē”.

38. *bpost* un Francijas valdība būtībā apgalvo, ka atsauce uz “apietajām izmaksām” gan 2002. gada direktīvas 12. panta piektā ievilkuma redakcijā, gan 2008. gada direktīvas preambulā norāda uz to, ka šis ievilkums būtu jātulko kā tāds, kas ir piemērojams tikai atļaidēm par sūtījumu sagatavošanu, kuras tiek piešķirtas par sūtījumu sagatavošanu pirms to iesnigšanas un izrietošajiem izmaksu samazinājumiem VPS. Turpretim Beļģijas, Itālijas un Zviedrijas valdības un Komisija norāda, ka apjoma atlaides līdzīgi nozīmē VPS veiktu “īpašo tarifu” piemērošanu: gan atlaides par sūtījumu sagatavošanu, gan apjoma atlaides izriet no “parastajiem” tarifiem, kas ir piemērojami parasto vēstuļu pasta pakalpojumiem. Beļģijas valdība uzskata, ka atsauce uz “apietajām izmaksām” pašā 12. pantā un/vai 2008. gada direktīvas preambulā ir paredzēta tikai, lai atainotu izmaksu saskaņošanas principu saistībā ar atļaidēm par sūtījumu sagatavošanu. To nevarot interpretēt ka tādu, kas ierobežo “īpašo tarifu” jēdzienu.

22 — No C-287/06 līdz C-292/06, EU:C:2008:141, 42. un 43. punkts.

39. Pasta pakalpojumu direktīvā nav definēti “īpašie tarifi”. Tās 12. panta piektajā ievilkumā minētie trīs piemēri nav īpaši skaidri. Tā ir, ka atsaucē uz “uzņēmumiem, vairumnosūtītājiem vai dažādu lietotāju pasta sūtījumu apkopotājiem” rosina domāt, ka īpašie tarifi attiecas uz lietotājiem, kuri sūta lielāka apjoma pasta sūtījumus, kā parasti. Tomēr, kā es esmu izskaidrojusi iepriekš, VPS piegādāto sūtījumu apjoms ir faktors, kas – kaut arī daudz savādāk – tiek ņemts vērā, aprēķinot gan atlaides par sūtījumu sagatavošanu, gan apjoma atlaides²³.

40. Tāpat arī 2002. gada direktīvas [12. panta] piektā ievilkuma redakcijā ietvertais noteikums, ka īpašajos tarifos “tiek ņemtas vērā apietās izmaksas salīdzinājumā ar visām standarta pakalpojuma funkcijām, ko piedāvā individuālo pasta sūtījumu savākšanā, pārvadāšanā, šķirošanā un piegādē”, sniedz noteiktu risinājumu. Šo teikumu var saprast gan kā tādu, kas rezumē pašu “īpašo tarifu” jēdzienu – tādā gadījumā īpašie tarifi attiecas tikai uz atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu – vai kā tādu, ar kuru tiek uzsvērts izmaksu saskaņošanas princips atlaižu par sūtījumu sagatavošanu jomā, neskarot piektā ievilkuma piemērošanu apjoma atlaidēm. Tas pats attiecas arī uz 2008. gada direktīvas preambulā ietverto atsauci uz “apietajām izmaksām”.

41. Tomēr 2002. gada direktīvas²⁴ izstrādāšanas vēsture, šķiet, norāda, ka “īpašie tarifi” attiecas tikai uz situāciju, kad VPS apiet izmaksas, sniedzot iespēju saviem klientiem, kuri daļu no pasta sūtījuma apstrādes ir veikuši paši, piekļūt pasta iestāžu tīklam citos piekļuves punktos, nekā tie, kuros pasta sūtījumi parasti tiek nodoti pasta iestāžu tīklā, kā, piemēram, šķirošanas birojiem. No 2000. gada Komisijas priekšlikuma ir acīmredzams, ka piektā ievilkuma pievienošana 12. pantam tika uzskatīta par nepieciešamu, lai vērstos pret vairāku VPS īstenoto praksi, kad viņi atšķirīgi izturējās pret vairāku kategoriju klientiem saistībā ar *atlaides par sūtījumu sagatavošanu* piešķiršanu. Šī grozījuma mērķis tādējādi bija skaidri noteikt, ka, piešķirot šādas atlaides, VPS tas ir jādara, ņemot vērā nediskriminējošus pamatus, it īpaši attiecībā uz sūtītājiem un starpniekiem. Tāpat saskaņā ar piekto ievilkumu nosacījumi, kas ir saistīti ar atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu – piemēram, minimālie vai maksimālie iepriekš sašķirotu pasta sūtījumu apjomi, kas dod tiesības uz atlaidi, vai to iesaiņošana – ir jāpiemēro neatkarīgi no klienta identitātes²⁵.

42. Fakts, ka jaunais ievilkums netika iekļauts 4. nodaļā (“Nosacījumi, ar ko reglamentē nerezervēto pakalpojumu sniegšanu un piekļuvi pasta iestāžu tīklam”), kā to bija ierosinājusi Komisija, bet gan 5. nodaļā (“Tarifu principi un uzskaites caurskatāmība”), manuprāt, neietekmē šo secinājumu. Kā Tiesa skaidri noteica lietā *Deutsche Post u.c.*, jaunais noteikums nebija paredzēts tam, lai regulētu pašu piekļuvi pasta iestāžu tīklam, paredzot pienākumu VPS nodrošināt pieeju pasta sistēmai ar citiem nosacījumiem un citiem piekļuves punktiem nekā tie, kas ir paredzēti parasto vēstuļu pasta pakalpojumiem²⁶. Drīzāk mērķis bija izvairīties no diskriminējošiem tarifiem, ja VPS nolemtu šādu pieeju nodrošināt. Manuprāt, šis varētu arī būt iemesls, kāpēc Francijas un Portugāles Padomes Pasta pakalpojumu jautājumu darba grupas locekļi uzskatīja, ka jaunais ievilkums “labāk iederētos” Pasta pakalpojumu direktīvas 12. pantā, nevis 9. pantā²⁷.

43. Tāpēc es uzskatu, ka Pasta pakalpojumu direktīvas redakcijā, kas izriet no 2002. gada direktīvas, 12. panta piektais ievilkums attiecas tikai uz atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu.

44. Šo secinājumu, ko apstiprina arī 2002. gada direktīvas preambulas 29. apsvērums, neapdraud Beļģijas un Itālijas valdību, ko atbalsta Komisija, arguments, ka uz apjoma atlaidēm jebkurā gadījumā attiecas šis noteikums, jo lielāku apjomu pasta sūtījumu apstrāde ietver izmaksu ietaupījumu VPS apjomradītu ietaupījumu veidā.

23 — Skat. iepriekš 15. un 16. punktu.

24 — Skat. 6.–9. punktu.

25 — Saskaņā ar 2002. gada piektā ievilkuma pēdējā teikuma redakciju “[īpašie] tarifi ir pieejami arī privātiem klientiem, kas nosūta ar līdzīgiem nosacījumiem”.

26 — EU:C:2008:141, 41. punkts.

27 — 2000. gada 8. septembra Sanāksmes ziņojums, Padomes 2000. gada 15. septembra dokuments 11249/00, 3. lpp.

45. Netiek apstrīdēts, ka lielāka apjoma pasta sūtījumu apstrāde un piegāde, ko veicina apjoma atlaides, ļauj VPS gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem, izdalot fiksētās izmaksas uz lielāku skaitu pasta sūtījumu vienību. Tomēr es neesmu pārliecināta, ka šādi daļēji automātiski apjomradīti ietaupījumi ietilpst Pasta pakalpojumu direktīvā noteiktajā “apieto izmaksu” jēdzienā.

46. Kā es jau esmu teikusi, atsauce uz “apietajām izmaksām” 2002. gada piektā ievilkuma redakcijā bija attiecināma uz trešo personu dalību kādā daļā no pasta pārvadāšanas sistēmas. Apjomradīti ietaupījumi drīzāk rodas no kopējā VPS apstrādātā pasta sūtījumu apjoma pieauguma, nevis no šī VPS veikto parastā vēstuļu pasta pakalpojumu izmaiņām. Turklāt nav viegli precīzi paredzēt, kā pieprasījums pēc pasta pakalpojumiem var attīstīties apjoma atlaižu rezultātā. Faktiskus apjomradītus ietaupījumus var izmērīt tikai, ņemot vērā kopējo VPS apstrādāto pasta sūtījumu apjomu. Tāpēc man šķiet sarežģīti, ja ne neiespējami, iepriekš aprēķināt (nosakot “īpašos tarifus”), kura šādu ietaupījumu daļa (un tādējādi apietās izmaksas) varētu būt īpaši saistīta ar pieprasījuma pēc pasta pakalpojumiem, kas radies no apjoma atlaidēm, pieaugumu. Turpretim ir vieglāk noteikt izmaksas, ko apiet VPS, ja trešā persona veic daļu no pasta sūtījumu apstrādes sistēmas darbībām.

47. Vai atsauces uz “apietajām izmaksām” dzēšana 12. panta piektajā ievilkumā ar 2008. gada direktīvu maina šī noteikuma piemērošanas jomu?

48. Šeit es vēlos norādīt, ka Komisijas sākotnējā priekšlikumā par 2008. gada direktīvu šāds grozījums nebija ietverts. Saistībā ar minēto Komisija secināja, ka attiecībā uz “tikla šķirošanas un piegādes daļu [...] dalībvalstis turpina ievērot 12. panta piektā ievilkuma noteikumus, un atkarībā no valsts apstākļiem var veikt citus pasākumus, lai nodrošinātu piekļuvi valsts pasta infrastruktūras tīklam ar nosacījumiem, kuros ir ievērots pārrēķināšanas un nediskriminācijas princips”²⁸. Manuprāt, minētais apstiprina (kaut arī netieši), ka Komisijas nolūks nebija atkārtoti definēt piektajā ievilkumā iekļauto “īpašo tarifu” jēdzienu, lai tas attiektos arī uz apjoma atlaidēm.

49. Es nesaskatu iemeslu uzskatīt, ka atsauces uz “apietajām izmaksām” galīgā dzēšana no 12. panta bija saistīta ar šādu atkārtotu definēšanu.

50. Pirmkārt, kā to pareizi norāda *bpost* un Francijas valdība, 2008. gada direktīvas preambulas 39. apsvērumā joprojām ir atsauce uz “apietajām izmaksām” saistībā ar VPS sniegtajiem pakalpojumiem, salīdzinot ar visām standarta pakalpojuma funkcijām, ko piedāvā individuālo pasta sūtījumu savākšanā, šķirošanā, pārvadāšanā un piegādē.

51. Otrkārt, 2008. gada direktīvas izstrādāšanas vēsture²⁹ neietver nevienu norādi uz to, ka atsauce uz “apietajām izmaksām” tika dzēsta no 12. panta piektā ievilkuma, lai nodrošinātu to, ka šis noteikums turpmāk attieksies gan uz atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu, gan apjoma atlaidēm.

52. Manuprāt, minētā izstrādāšanas vēsture drīzāk atbilst Francijas valdības tiesas sēdes laikā apgalvotajam, ka jaunā piektā ievilkuma izstrāde ataino kompromisu attiecībā uz elastību, kas VPS būtu jābauda, nosakot tā tarifus.

53. Minētā valdība izskaidroja, ka saistībā ar pasta pakalpojumu tirgu turpmāku liberalizāciju vairāki VPS bija uzsvēruši nepieciešamību pēc lielākas tarifu elastības (t.i., mazāk valsts iestāžu uzliktiem ierobežojumiem), lai varētu pielāgoties augošajai konkurencei.

28 — 2006. gada Komisijas priekšlikums, minēts iepriekš 12. zemsvitras piezīmē, 3.3.2. sadaļa, 7. lpp.

29 — Skat. iepriekš 10.–13. punktu.

54. Kaut arī tika minētas šīs bažas, 2006. gada Komisijas priekšlikumā nebija ierosināts atcelt noteikumu, ka īpašo tarifu ietvaros būtu jāņem vērā izmaksas, kuras VPS apiet, ja klients veic daļu no pasta sūtījumu apstrādes sistēmas darbībām. Šajos apstākļos vairākiem VPS varēja rasties bažas, ka tiem tiks liegts pielāgot savus īpašos tarifus mainīgajiem konkurences apstākļiem, ieskaitot nepieciešamības gadījumā lielāku atlaizu par sūtījumu sagatavošanu piešķiršanu nekā tās, kas automātiski rastos no apieto izmaksu atainojuma³⁰. Saistībā ar minēto Eiropas Parlaments ierosināja pievienot papildu apsvērumu 2008. gada direktīvas preambulā, uzsverot, ka *“ir nepieciešams, lai [VPS] uzņēmumiem, liela apjoma pasta sūtījumu sūtītājiem un pasta sūtījumu saņēmējiem no dažādiem klientiem nodrošinātu elastīgākus tarifu nosacījumus”*³¹.

55. Risinājums, kurš Padomē guva lielāko atbalstu – neskatoties uz Komisijas un dažu dalībvalstu iebildumiem – bija dzēst atsauci uz “apietajām izmaksām” 12. panta piektajā ievilkumā, paredzot lielāku cenu noteikšanas elastību VPS³². Tomēr galīgais 2008. gada direktīvas preambulas 39. apsvēruma formulējums, salīdzinot ar Parlamenta priekšlikumu, rosina domāt, ka minētā dzēšana bija daļa no kompromisa: no vienas puses, ar šo apsvērumu tiek paskaidrots, ka VPS būtu jābauda lielāka cenu noteikšanas elastība, tomēr “ievērojot cenu pamatotības principu”; no otras puses, otrais šī apsvēruma teikums ataino (tikai ar nelielām izmaiņām) atsauci uz apietajām izmaksām, kas agrāk bija ietverta 12. panta piektajā ievilkumā³³.

56. Tāpēc es secinu, ka 12. panta piektajā ievilkumā esošās atsauces uz “apietajām izmaksām” dzēšana 2008. gada direktīvas pieņemšanas rezultātā negrozīja šī noteikuma materiālo piemērošanas jomu, kas attiecas tikai uz atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu.

57. Iepriekš minētā izstrādāšanas vēsture arī apstiprina manu viedokli, ka būtiskā diskriminācijas problēma, uz ko norāda iesniedzējtiesa, neattiecas uz jautājumu par to, vai ir jāpiemēro Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta ceturtais vai (kāda no) piektā ievilkuma (redakcijām). ES likumdevēja nolūks, pievienojot minētajam noteikumam piekto ievilkumu, acīmredzami nebija grozīt vispārējo tarifu diskriminācijas aizliegumu, kas jau ir iekļauts Pasta pakalpojumu direktīvas sākotnējā redakcijā. Kā to var secināt no 2000. gada Komisijas priekšlikuma, konkrētais mērķis bija vērsties pret pastāvošajām diskriminējošajām darbībām, ko īstenoja vairāki VPS sniedzēji attiecībā uz atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu.

58. No minētā izriet, ka tad, ja Tiesa nepiekrītu manam viedoklim un secinātu, ka piektais ievilkums ir piemērojams gan apjoma atlaidēm, gan atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu, atbilde, kuru es ierosinu sniegt uz turpmāk izskatīto 2. jautājumu, pēc analogijas var tikt piemērota, lai atbildētu uz 3. jautājumu.

30 — Ja VPS aizvien vairāk tiks pakļauti konkurencei visas pasta sūtījumu apstrādes sistēmas ietvaros (ieskaitot, piemēram, attiecībā uz pasta sūtījumu piegādi), tie var vēlēties piedāvāt daļu no šīs apstrādes par konkurētspējīgu cenu, salīdzinot ar to cenu, ko par līdzīgu pakalpojumu iekasē konkurenti.

31 — Eiropas Parlamenta nostāja, kas pieņemta 2007. gada 11. jūlijā pirmā lasījuma laikā, lai pieņemtu direktīvu, ar kuru grozītu Direktīvu 97/67/EK attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus pilnīgu izveidi (OV 2008, C 175 E, 355. lpp.), (skat. 34. apsvērumu Parlamenta ierosinātajā grozītajā redakcijā).

32 — Pasta pakalpojumu jautājumu darba grupa, Gatavošanās Transporta/Telekomunikāciju un Enerģētikas padomes sanāksmei 2007. gada 1.–2. oktobrī, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko Direktīvu 97/67/EK groza attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus pilnīgu izveidi - Politiska vienošanās, Padomes 2007. gada 14. septembra dokuments 12864/07, 32. lpp. (it īpaši skat. 40. zemsvītras piezīmi).

33 — Padomes dokuments 12864/07, minēts iepriekš 32. zemsvītras piezīmē, 16. lpp. (25. zemsvītras piezīme). Komisija veiksmīgi iebilda vairāku dalībvalstu paustajam ierosinājumam aizstāt “būtu jāņem vērā apiētās izmaksas” ar “var ņemt vērā apiētās izmaksas”.

2. jautājums: Modeļa “atbilstoši sūtītājam” saderība ar nediskriminācijas principu

59. Es sāksu ar secinājumu, ka izskatāmais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir koncentrēts tikai uz apjoma atlaižu sistēmu, ko *bpost* piešķīra 2010. gadā³⁴. Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas pārlicināties, vai modelis “atbilstoši sūtītājam” ir saderīgs ar vienlīdzīgas attieksmes principu, kas izklāstīts Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta ceturtajā ievilkumā. Kā norāda *bpost*, atbilde uz šo jautājumu visdrīzāk tieši attieksies ne tikai uz Beļģiju, bet arī uz vairākām citām dalībvalstīm, kurās VPS aprēķina apjoma atlaides, ņemot vērā pasta sūtījumu apjomu, ko katrs atsevišķs sūtītājs nolemj nosūtīt.

60. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips, kas ir viens no ES tiesību pamatprincipiem, nozīmē, ka līdzīgas situācijas nedrīkst aplūkot atšķirīgi, ja vien šādai atšķirīgai attieksmei nav objektīva pamatojuma, un ka situācijas, kuras nav līdzīgas, nedrīkst aplūkot vienādi³⁵. Izvērtējot situāciju salīdzināmību, ir jāņem vērā visas to raksturojošās iezīmes, ieskaitot tās jomas principus un mērķus, uz kuru attiecas konkrētais Savienības tiesību akts³⁶.

61. Vispirms, man šķiet, ka pretēji *bpost* apgalvotajam, pamatlietā apskatītā apjoma atlaižu sistēma patiešām ietver atšķirīgu attieksmi pret starpniekiem un atsevišķiem vairumnosūtītājiem. Izmantojot manis iepriekš pausto attēlojumu³⁷, modeļa “atbilstoši sūtītājam” ietvaros starpnieks kvalificētos tikai 10 % lielai atlaidei attiecībā uz pasta sūtījumiem no katra no trim sūtītājiem, turpretim atsevišķs vairumnosūtītājs, kas piegādā VPS tieši šāda paša apjoma pasta sūtījumu – un tādējādi faktiski radot attiecīgajam VPS tā paša apjoma ienākumus – kvalificētos 20 % lielai atlaidei.

62. Šajā gadījumā galvenais jautājums ir, vai (vairum)nosūtītāji un starpnieki atrodas salīdzināmā situācijā attiecībā uz apjoma atlaidēm, tā, ka šāda atšķirīga attieksme ir pretlikumīga.

63. *bpost* un Francijas valdība saistībā ar minēto uzsver, ka tikai sūtītāji patiesi rada pieprasījumu pēc pasta pakalpojumiem. Apjoma atlaides esot paredzētas šī pieprasījuma veicināšanai. Tāpēc esot pamatoti aprēķināt šīs atlaides tādā veidā, ka tiek atalgots tikai sūtītāja lēmums nosūtīt vairāk pasta sūtījumu, nevis starpnieka spēja savākt liela apjoma pasta sūtījumus no dažādiem sūtītājiem. Turpretim Beļģijas, Itālijas un Zviedrijas valdības un Komisija apgalvo, ka sūtītāji un starpnieki ir salīdzināmā situācijā, jo *bpost* katram sniegtais pakalpojums ir viens un tas pats.

64. Vispirms man jāpaskaidro, ka mani nepārlicina Beļģijas, Itālijas un Zviedrijas valdību un Komisijas arguments, ka Tiesas pamatojums lietā *Deutsche Post* u.c.³⁸ var tikt vienkārši piemērots šajā gadījumā.

65. Minētajā lietā Tiesai bija jāpārlicinās, vai ar Pasta pakalpojumu direktīvas noteikumiem *Deutsche Post* (VPS Vācijā) tika liegts atteikties uzņēmumiem, kuri komercnolūkos un paši savā vārdā apkopojā dažādu sūtītāju pasta sūtījumus, piemērot īpašos tarifus, ko šis VPS nodrošināja biznesa klientiem par minimāla apjoma iepriekš sašķirotu pasta sūtījumu nodošanu tā šķirošanas birojos. Tādējādi *Deutsche Post* u.c. attiecās uz pakārtoto pieeju pasta sūtījumu apstrādes sistēmai ar citiem nosacījumiem un citiem piekļuves punktiem nekā tie, kas ir paredzēti parasto vēstuļu pasta pakalpojumiem. Tiesa būtībā nolēma, ka, lai gan Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta piektais ievilkums nav paredzēts, lai noskaidrotu jautājumu, vai VPS principā ir pienākums nodrošināt šādu pieeju, *Deutsche Post*

34 — Tādējādi izskatāmais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neattiecas uz citiem pamatlietā esošajiem jautājumiem, kā, piemēram, apgalvotais *bpost* pienākuma piemērot nediskriminējošus tarifus pārkāpums, pieprasot starpniekiem identificēt to atsevišķos klientus, lai iegūtu apjoma atlaides, vai aprēķinot starpniekiem piešķirtās atlaides par sūtījumu sagatavošanu, ņemot vērā iepriekš sašķirotu pasta sūtījumu apmēru, ņemot vērā katra viņu klienta sūtījumu atsevišķi.

35 — Spriedumi *Ruckdeschel* u.c. (117/76 un 16/77, EU:C:1977:160, 7. punkts), *Edeka Zentrale* (245/81, EU:C:1982:277, 11. punkts) un *Schaible* (C-101/12, EU:C:2013:661, 76. punkts).

36 — Pēc analogijas skat. spriedumu *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (C-127/07, EU:C:2008:728, 25. un 26. punkts un tajos minētā judikatūra).

37 — Skat. iepriekš 22. punktu.

38 — EU:C:2008:141.

atteikšanās attiecināt uz starpniekiem atlaižu par sūtījumu sagatavošanu sistēmu, kas bija pieejama sūtītājiem (uzņēmumiem), nebija saderīga ar šajā normā ietvertu vienlīdzīgas attieksmes noteikumu³⁹. Tādējādi Tiesa netieši, bet noteikti atzina, ka individuāli sūtītāji un starpnieki ir salīdzināmā situācijā attiecībā uz *atlaidēm par sūtījumu sagatavošanu*.

66. Manuprāt, šo apsvērumu piemērošana izskatāmajā lietā radītu to, ka tiktu noliegts, ka individuāli sūtītāji un starpnieki ir atšķirīgā situācijā attiecībā uz *apjoma atlaidēm*, ņemot vērā faktu, ka tikai individuāli sūtītāji rada autonomu pieprasījumu pēc vēstuļu pasta. Lai attēlotu šo atšķirību, ir noderīgi izpētīt iespējamo modeļa “atbilstoši sūtītājam” ietekmi uz tirgu un salīdzināt to ar ietekmi, ko var sagaidīt, ka radīs “uzkrāšanas” modelis.

67. Pieņemsim, ka individuāls vairumnosūtītājs A (piemēram, banka, kas sūta liela apjoma administratīva pasta sūtījumus), ir tiesīgs saņemt 10 % apjoma atlaidi. Iedomāsimies, ka A nolemj uzticēt tieši šī paša apjoma pasta sūtījumu starpniekam X, lai to tālāk nogādātu VPS. Saskaņā ar modeli “atbilstoši sūtītājam” šim lēmumam nav nekādas ietekmes uz apjoma atlaides apmēru, ko rada pasta sūtījuma apjoms, kas rodas no A. Tādējādi X saņems 10 % atlaidi par šo pasta sūtījumu. Turpretim, piemērojot “uzkrāšanas” modeli, X būs tiesības uz apjoma atlaidi par pasta sūtījumu, kas rodas no A, atbilstoši uzkrātajiem pasta sūtījumu apjomiem no visiem tā klientiem, ko tas piegādā atsaucēs laika posmā (piemēram, 20 %).

68. Tagad pieņemsim, ka A noslēdz līgumu ar starpnieku Y, kurš ir lielāks par X, par apstrādi un piegādi VPS attiecībā uz tieši tikpat lielu pasta sūtījumu apjomu. Saskaņā ar modeli “atbilstoši sūtītājam” Y atkal būs tiesības uz 10 % atlaidi par apjomiem, kas rodas no A. Saskaņā ar “uzkrāšanas” modeli apjoma atlaide, ko Y saņem par pasta sūtījumu apjomu, kas rodas no A, tiks aprēķināta, ņemot vērā kopējos bruto ieņēmumus, ko VPS radījis Y (piemēram, 30 %).

69. Visbeidzot, iedomāsimies individuālā sūtītāja B situāciju, kurš nenosūta pietiekami daudz pasta sūtījumu, lai kvalificētos apjoma atlaides saņemšanai. Saskaņā ar modeli “atbilstoši sūtītājam” atlaide netiks piešķirta, neatkarīgi no tā, vai B pats nolems piegādāt savu pasta sūtījumu VPS, vai uzticēt šo uzdevumu starpniekam. Tomēr konkrētā situācija ir ļoti atšķirīga, piemērojot “uzkrāšanas” modeli: B radītie pasta sūtījumu apjomi tad radītu apjoma atlaidi 20 % apmērā, ja tas nolemtu sadarboties ar starpnieku X, un apjoma atlaidi 30 % apmērā, ja tas nolemtu sadarboties ar starpnieku Y.

70. No šiem piemēriem es izdaru divus secinājumus.

71. Pirmais ir tāds, ka tikai modelis “atbilstoši sūtītājam” ir tāds, kas varētu mudināt sūtītājus sūtīt vairāk pasta sūtījumu un tādējādi izpildīt apjoma atlaižu mērķi. Tikai sūtītāji ir galu galā atbildīgi par pasta sūtījumu radīšanu. Iespējams, ka starpnieki šādu autonomu pieprasījumu rada tikai ierobežotā apmērā, ciktāl viņi paši ir sūtītāji⁴⁰. Individuālā sūtītāja B situācija ataino šo apgalvojumu: saskaņā ar modeli “atbilstoši sūtītājam”, ja visi pārējie apstākļi ir līdzīgi, B var iegūt apjoma atlaidi, tikai palielinot sava nosūtītā pasta apjomu⁴¹.

72. Manuprāt, pamudinājums sūtīt vairāk pasta sūtījumus faktiski izzūd “uzkrāšanas” modeļa ietvaros: tad nozīme ir nevis sūtījumu apjomam, ko sūtītājs nolemj nosūtīt, bet vairāk lēmumam sadarboties ar starpnieku, kā arī izvēlei starp dažādiem starpniekiem. Patiesi, attiecībā uz nemainīgu pasta sūtījumu apjomu, B ir pamudinājums sadarboties ar starpnieku, kurš piedāvā labāko cenu par vienību. Manis minētajā piemērā, šis starpnieks visdrīzāk būtu Y, kas kvalificējas lielāka apmēra apjoma atlaides saņemšanai nekā X un kurš spēs saviem pakalpojumiem noteikt zemāku cenu nekā X⁴².

39 — EU:C:2008:141, 41. un 44. punkts.

40 — Piemēram, saziņa ar starpnieka darbiniekiem un klientiem, apakšuzņēmējiem vai valsts iestādēm.

41 — Tas, protams, nevar notikt, ja, piemēram, B darbības attīstība rada viņa korespondences apjoma samazināšanos, vai ja tas sāk izmantot citus, iespējams izmaksu ziņā efektīvākus saziņas līdzekļus, piemēram, elektronisko pastu.

42 — Skat. arī zemāk 85. punktu.

73. Tāpēc, ka sūtītāju un starpnieku situācijas attiecībā uz apjoma atlaidēm ir dažādas, “uzkrāšanas” modelis varētu apdraudēt VPS mērķi palielināt pieprasījumu pēc pasta pakalpojumiem. It īpaši var būt risks, ka tirgū parādās “pilnībā administratīvi” starpnieki, kuri apstrādā lielāko iespējamo pasta sūtījumu apjomu – ieskaitot vienības no maza apjoma sūtītājiem – lai saņemtu lielākās apjoma atlaides⁴³.

74. Kā *bpost* pareizi norāda, minētā rezultāts var būt klasiska “neveiksmes” [*no-win*] situācija. Ja VPS būs jāpiemēro “uzkrāšanas” modelis, tas, iespējams, būs spiests atcelt savu apjoma atlaižu sistēmu, lai saglabātu savu finansiālo līdzsvaru. Tomēr apjoma atlaižu atcelšana visdrīzāk samazinās pieprasījumu pēc pasta pakalpojumiem, dodot priekšroku citiem saziņas veidiem, kā, piemēram, fakss, e-pasts, apraide un internets⁴⁴. Savukārt minētais varētu ietekmēt vispārēja pakalpojuma finansēšanu, kas kaitētu VPS.

75. Tāpēc es nevaru piekrist Beļģijas valdības apgalvojumam, ka Tiesas apsvērumi sprieduma *Deutsche Post* u.c. (EU:C:2008:141) 37. un 38. punktā ir attiecināmi uz izskatāmo lietu. Tajos Tiesa noraidīja *Deutsche Post* un Vācijas valdības argumentu, ka *atlaižu par sūtījumu sagatavošanu* sistēmas attiecināšana uz starpniekiem apdraudētu VPS finansiālo stabilitāti (*Deutsche Post*). Tiesa nolēma, ka *Deutsche Post* varētu samazināt savas *atlaides par sūtījumu sagatavošanu* visiem saņēmējiem, “ja izrādītos, ka [starpniekiem] piešķirtās atlaides, [...] kas tiek piedāvātas tikai klientiem komersantiem, [...] ir pārmērīgas, salīdzinot ar apietajām izmaksām”⁴⁵. Kā ir skaidrs no šī formulējuma, Tiesas apsvērumi bija cieši saistīti ar atlaižu par sūtījumu sagatavošanu raksturu: tā kā pēdējās minētās tiek piešķirtas, lai atainotu VPS apietās izmaksas, salīdzinot ar izmaksām par parastajiem vēstuļu pasta pakalpojumiem, to attiecināšana uz starpniekiem nerada neapšaubāmu risku, ka tiks ietekmēta VPS finansiālā stabilitāte. Kā es tikko izskaidroju, minēto argumentāciju nevar attiecināt uz apjoma atlaidēm, jo to samazināšana vai atcelšana var negatīvi ietekmēt pieprasījumu pēc vēstuļu nosūtīšanas pakalpojumiem un tādējādi VPS finansiālo līdzsvaru.

76. Es piebilstu, ka “uzkrāšanas” modeļa piemērošanu saistībā ar apjoma atlaidēm ir sarežģīti saskaņot ar cenu elastību, ko ES likumdevējs ar nodomu piešķīra VPS, kā atalgojumu par viņu palielinātu pakļaušanu konkurencei, ievērojot Pasta pakalpojumu direktīvas 12. pantā paredzētos ierobežojumus un tos, kas vispārīgāk izriet no Līgumiem (piemēram, LESD 102. pantā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums)⁴⁶.

77. Otrais secinājums attiecas uz modeļa “atbilstoši sūtītājam” neitralitāti attiecībā uz tā iedarbību uz dažādu pasta tirgus dalībnieku konkurētspēju.

78. Novērtējot, vai apjoma atlaižu sistēma, kā pamatlietā izskatāmā, ir diskriminējoša, manuprāt, Tiesai vajadzētu ņemt vērā mērķi atvērt pasta pakalpojumu tirgus konkurencei. Kā to apstiprina Pasta pakalpojumu direktīvas preambulas 26. apsvērumā noteiktais, princips, ka vispārējā pakalpojuma tarifiem ir jābūt nediskriminējošiem, un princips, ka būtu jāizvairās no konkurences kropļošanas, ir cieši saistīti. Tādējādi ir nepieciešams, vidē, kurā arvien pieaug konkurence, “gan nodrošināt [VPS] pietiekamu brīvību, lai pielāgotos konkurencei, un vienlaikus, nolūkā garantēt efektīvu konkurenci, gādāt par iespējamā dominējošā operatora uzvedības atbilstīgu uzraudzību”⁴⁷.

43 — Patiesi, *bpost* apgalvo, ka tieši tāpēc, lai vērstos pret šo parādību, tas nolēma 2010. gadā ieviest modeli “atbilstoši sūtītājam”. Skat. iepriekš 21. punktu.

44 — Neatkarīgs ziņojums, kas sagatavots pēc Apvienotās Karalistes uzņēmējdarbības, uzņēmumu un regulatīvās reformas valsts sekretāra pieprasījuma, ievieš skaidrību attiecībā uz pieaugošo pasta pakalpojumu cenu elastību, kas rodas (it īpaši), ņemot vērā lētākas alternatīvas pasta sūtīšanai. Skat. Hooper, R., Hutton, D., Smith, I. R., “The challenges and opportunities facing UK postal services. An initial response to evidence”, 2008. gada maijs, 26. lpp., (<https://www.berr.gov.uk/files/file46075.pdf>). Skat. arī Komisijas 2000. gada priekšlikuma paskaidrojuma rakstu, minēts iepriekš 9. zemsvītras piezīmē, 1.2.5. un 1.3. sadaļu.

45 — Spriedums *Deutsche Post* u.c. (EU:C:2008:141, 38. punkts).

46 — Skat. iepriekš 11., 12. un 52.–56. punktu. Komisija uzsvēra, ka faktiski nepastāv pretrunas starp vispārējā pakalpojuma saglabāšanu un uzlabošanu un pakāpenisku konkurences ieviešanu, “ar nosacījumu, ka [VPS] ir nepieciešamā uzņēmējdarbības un cenu noteikšanas elastība, konkurences tiesību ietvaros”. Skat. Komisijas 2000. gada priekšlikuma paskaidrojuma rakstu, minēts iepriekš 9. zemsvītras piezīmē, 1.3. sadaļu.

47 — Komisijas 2006. gada priekšlikums, minēts iepriekš 12. zemsvītras piezīmē, 3.3.3. sadaļa, 7. lpp.

79. Ņemot vērā minēto, man šķiet, ka modelis “atbilstoši sūtītājam” nav tāds, kas varētu kropļot konkurenci. Šī modeļa ietvaros piešķirtās apjoma atlaides apmērs ir atkarīgs tikai no ieņēmumiem, ko VPS radījis katrs atsevišķais sūtītājs atsaucēs laika posmā. Tādējādi modelis “atbilstoši sūtītājam” ne mudina, ne attur vairumnosūtītājus no savu pasta sūtījumu uzticēšanas starpniekiem.

80. Pretēji Beļģijas valdības tiesas sēdē paustajiem apsvērumiem, es nesaskatu iemeslu uzskatīt, ka modelis “atbilstoši sūtītājam” vispārīgi apdraud starpnieku dzīvotspēju. Kaut arī minētais modelis kavē pilnībā administratīvu starpnieku rašanos, tas neietekmē potenciālo interesi izmantot “sūtījumu sagatavošanas” starpnieku, kas varētu būt vairumnosūtītājam. Minētā parasti ir situācija, kad par to pašu “marku uzlīmēšanas tarifu” sūtītājs varētu tikai sagatavot, iepriekš sašķirot un/vai nosūtīt sūtījumu pats par augstāku vidējo maksu. Izlemjot, vai izmantot ārējus pakalpojumus šo uzdevumu veikšanai, nozīme ir vairākiem faktoriem, tādiem kā gatavas infrastruktūras un cilvēkresursu (ne)pieejamība, šo resursu izmaksas, periodiskas svārstības nosūtāmo sūtījumu apjomā, vai vienkārša pārlicība izmantot starpnieku. Fakts, ka saskaņā ar modeli “atbilstoši sūtītājam” starpnieks nevar iegūt lielākas apjoma atlaides (ko viņš var nodot vai var nenodot tālāk klientam) nekā tās, kuras ir pieejamas katram sūtītājam individuāli, neatņem ārējo pakalpojumu izmantošanai tās potenciālo ekonomisko interesi.

81. Modeļa “atbilstoši sūtītājam” neitrālā ietekme uz starpnieku konkurētspēju krasi kontrastē ar spriedumā *Deutsche Post* u.c.⁴⁸ apskatītās prakses kropļojošo ietekmi. Tajā fakts, ka starpnieki nevarēja saņemt atlaides par sūtījumu sagatavošanu, ko *Deutsche Post* piešķīra individuāliem sūtītājiem par minimāla apjoma iepriekš sašķirotā pasta sūtījumu nodošanu tā šķirošanas birojos, skaidri kavēja konkurences attīstību pasta starpniecības tirgū. Ar Tiesas nolēmumu minētajā lietā tika atzīts Pasta pakalpojumu direktīvā⁴⁹ ietvertais pasta tirgu liberalizācijas mērķis.

82. Modelis “atbilstoši sūtītājam” ir vienlīdz neitrāls attiecībā uz dažādu starpnieku konkurenci, ciktāl tas tiem visiem tiek vienādi piemērots⁵⁰. Ja apjoma atlaides pamatojas tikai uz individuālu sūtītāju radītiem pasta sūtījumiem, sūtītāja starpnieka izvēle būs atkarīga (visiem pārējiem rādītājiem esot līdzīgiem) no piedāvātā pakalpojuma kvalitātes. Šī kvalitāte visdrīzāk ietver tādus faktoros kā starpnieka uzticamība, tā pasta šķirošanā izmantotās metodes ērtums, cik ātri tas apstrādā un piegādā pastu VPS un cik liela mērā tas var vai grib par sūtītājam saprātīgu cenu tikt galā ar pēkšņu apstrādājamo pasta sūtījumu apjoma pieaugumu vai samazinājumu.

83. Turpretim konkurences kropļojumi visdrīzāk radīsies “uzkrāšanas” modeļa ietvaros.

84. Pirmkārt, šis modelis rada pamudinājumu lielākajai daļai sūtītāju uzticēt savu pastu starpniekam⁵¹. Šo secinājumu neapdraud fakts, ka nav garantijas, ka (visa) starpnieka saņemtā atlaide tiks nodota tālāk klientiem. Pat pilnībā administratīva starpnieka izmantošana var būt ekonomiski izdevīga sūtītājam, ar nosacījumu, ka starpnieka piedāvājums ļauj sūtītājam nosūtīt pastu par (pat nedaudz) zemāku vidējo cenu nekā tā, ko citādi iekasētu VPS. Piemēram, pieņemot, ka starpnieks Y (kurš “uzkrāšanas” modeļa ietvaros kvalificējas vispārējai atlaidei 30 % apmērā) vairumnosūtītājam A piedāvā atlaidi tikai 12 % apmērā, pēdējam minētajam joprojām būs pamudinājums sadarboties ar Y, jo A saņemtu apjoma atlaidi tikai 10 % apmērā, ja tas uzreiz piegādātu savu pasta sūtījumu VPS.

48 — EU:C:2008:141.

49 — Skat. it īpaši Pasta pakalpojumu direktīvas preambulas 8. apsvērumu; 2002. gada direktīvas preambulas 2. un 12.–15. apsvērumu; 2008. gada direktīvas preambulas 12., 16. un 38. apsvērumu.

50 — Ciktāl es varu secināt, šķiet, šis ir tāds gadījums: *bpost* it īpaši norāda, ka tā apjoma atlaides par 2010. gadu tā pasta starpniecības meitasuzņēmumam (*Speos*) tika piemērotas saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem.

51 — Skat. iepriekš 72. punktu. Tomēr šāds pamudinājums nepastāv tiem vairumnosūtītājiem, kuriem jebkurā gadījumā pienākas lielākā atlaide.

85. Otrkārt, “uzkrāšanas” modelis darbojas to starpnieku labā, kuri uzkrāj lielākos pasta sūtījumu apjomus un tādējādi saņem vislielākās atlaides⁵². Minētais kļūst īpaši skaidrs, salīdzinot starpnieku X un Y konkurences situāciju⁵³. Piemērā, ko es minēju iepriekš, uzkrāšanas modeļa ietvaros X kvalificējās apjoma atlaidei 20 % apmērā, bet Y kvalificējās apjoma atlaidei 30 % apmērā. Visiem pārējiem apstākļiem esot līdzīgiem, tas nozīmē, ka par vienu un to pašu pakalpojumu Y saņem ievērojamu konkurences priekšrocību, salīdzinot ar X, lai piesaistītu sūtītājus. Y arī piemīt lielāka darbības elastība nekā X. Y (piemēram) var piedāvāt mazāk pārdomātu pakalpojumu, bet daudz lielāku atlaidi; vai to pašu pakalpojumu ar nedaudz lielāku atlaidi un paturēt lielāku peļņas daļu.

86. Turklāt, ja VPS nevar izmantot modeli “atbilstoši sūtītājam”, tam galu galā var nebūt citas izvēles, kā vispār atcelt savu apjoma atlaižu sistēmu, lai nodrošinātu savu finansiālo dzīvotspēju⁵⁴. Tas visdrīzāk radītu negatīvas sekas pasta pakalpojumu izmantotajiem kopumā.

87. Šādi konkurences kropļojumi un to blakusefekti acīmredzami nav saderīgi ar Pasta pakalpojumu direktīvā izklāstītajiem mērķiem.

88. Konkurences veicināšanu ar saistītajiem operatori ES likumdevējs uzskatīja par īpaši nozīmīgu pasta pakalpojumu iekšējā tirgus izveidei⁵⁵. Spriedums *Deutsche Post u.c.*⁵⁶ ataino to, kāda nozīme šī mērķa sasniegšanā ir Pasta pakalpojumu direktīvas 12. pantā paredzētajam nediskriminācijas principam. Tomēr es piekritu Francijas valdības uzskatam, ka ar konkrēto direktīvu VPS *netiek* pieprasīts, lai tas noteiktu tarifus veidā, kas dod priekšroku lieliem starpniekiem, nevis maziem starpniekiem un/vai pašam VPS⁵⁷. Gluži pretēji, pozitīva diskriminācija lielo starpnieku labā var būt pretrunā 12. panta ceturtajam ievilkumam, ar kuru tiek noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pasta pakalpojumu tarifi nav labvēlīgāki noteiktiem klientiem (to kategorijām).

89. Vēl jo vairāk, manuprāt, izvairīšanās no apjoma atlaižu aprēķināšanas veidā, kas rada konkurences priekšrocības lielākajiem starpniekiem, visdrīzāk veicinās tādu starpnieku rašanos un veiksmīgu attīstību, kuri – neatkarīgi no to izmēra – piedāvā vislabāko pakalpojumu galapatērētājiem. Šāda ziņā modelis “atbilstoši sūtītājam”, šķiet, ietver Pasta pakalpojumu direktīvā noteiktos mērķus uzlabot pasta pakalpojumu kvalitāti ES un veicināt darboties spējīga pasta pakalpojumu iekšēja tirgus izveidi⁵⁸.

90. Tāpēc es secinu, ka, tā kā sūtītāji un starpnieki objektīvi atrodas atšķirīgās situācijās attiecībā uz apjoma atlaidēm, Pasta pakalpojumu direktīvas 12. panta ceturtajā ievilkumā paredzētais nediskriminācijas princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to VPS netiek aizliegts starpniekam piešķirtās apjoma atlaides aprēķināt, ņemot vērā drīzāk katra starpnieka klienta attiecīgo pasta sūtījumu apjomu noteiktā atsauces laika posmā atsevišķi, nevis ņemot vērā uzkrāto pasta sūtījumu apjomu, ko konkrētais starpnieks piegādājis VPS minētajā laika posmā.

91. Ņemot vērā manis izklāstītos iemeslus⁵⁹, nav nepieciešams sniegt atsevišķu atbildi uz trešo jautājumu.

52 — Šajā ziņā skat. *Avis n° 07-A-17 du Conseil de la concurrence (France) relatif à une demande d'avis de l'Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (ARCEP) sur le dispositif de remises commerciales de La Poste*, 2007. gada 20. decembris, 2008. gada 23. aprīļa *Bulletin officiel de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes*, 313. lpp.

53 — Skat. iepriekš 67. un 68. punktu.

54 — Skat. iepriekš 74. punktu.

55 — Šajā ziņā skat., piemēram, Komisijas 2000. gada priekšlikuma paskaidrojuma rakstu, minēts iepriekš 9. zemsvītras piezīmē, 2.7. sadaļa.

56 — EU:C:2008:141.

57 — Vispārīgāk, pat pēc 2002. gada un 2008. gada grozījumu pieņemšanas, ar Pasta pakalpojumu direktīvu dalībvalstīm netiek pieprasīts sasniegt kādu noteiktu minimālo efektīvas konkurences līmeni pasta nozarē.

58 — Skat. it īpaši Pasta pakalpojumu direktīvas preambulas 1., 19., 30., 31., 32. un 35. apsvērumu.

59 — Skat. iepriekš 33., 57. un 58. punktu.

Secinājumi

92. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Cour d'appel de Bruxelles* (Beļģija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvas 97/67/EK par kopīgiem noteikumiem Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus attīstībai un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, ar izdarītajiem grozījumiem, 12. panta piektais ievilkums nav piemērojams apjoma atlaidēm, ko vispārējā pakalpojuma sniedzējs piešķir atbilstoši vienību apjomam, ko tam piegādājis sūtītājs atsaucē laika posmā un kas paredzēts, lai mudinātu sūtītājus palielināt pieprasījumu pēc pasta pakalpojumiem.
- 2) Ar Direktīvas 97/67 12. panta ceturtajā ievilkumā paredzēto nediskriminācijas principu vispārējā pakalpojuma sniedzējam netiek aizliegts aprēķināt starpniekam piešķirtās apjoma atlaides, ņemot vērā drīzāk katra tā klienta attiecīgo pasta sūtījumu apjomu noteiktā atsaucē laika posmā atsevišķi, nevis ņemot vērā uzkrāto pasta sūtījumu apjomu, ko konkrētais starpnieks piegādājis vispārējā pakalpojuma sniedzējam minētajā laika posmā.